

Sociaal
Domein
Fryslân

Wet tijdelijk Huisverbod

*Samenwerkafspraken tussen ketenpartners rond
het tijdelijk huisverbod in Friesland*

Inhoud

Inleiding	4
Wet Tijdelijk Huisverbod	4
Aanpak: dadergericht versus slachtoffergericht	4
Aanleiding herziening samenwerkafspraken	4
Aanpak huiselijk geweld	5
Ketenaanpak	5
Friese Aanpak Huiselijk Geweld (FAHG)	5
Betrokken ketenpartners bij het huisverbod	5
Screening huisverbod	6
<i>Mandaat</i>	7
<i>Screening</i>	7
<i>Risico taxatie en registratie</i>	7
Uitkomst screening	8
Opleggen huisverbod	8
<i>Beschikking</i>	8
<i>Verblijf uithuisgeplaatste</i>	9
<i>Beroep en voorlopige voorziening</i>	9
<i>Hulpverlening huisverbod</i>	9
<i>Hulpverlening ketenpartners</i>	10
<i>ZSM en reclassering</i>	11
<i>Evaluatie huisverbod</i>	11
<i>Controle op naleving huisverbod</i>	11
Afwikkelen huisverbod	12
<i>Evaluatiemomenten</i>	13
<i>Zorg- en Veiligheidshuis en MDA++</i>	13
Afstemming huisverbod en gedragsaanwijzing	14
Eergerelateerd geweld: de uitzondering	14
Wat als? Verantwoordelijkheden bij problemen	15
Tijdelijk huisverbod in beeld	16

Inleiding

Wet Tijdelijk Huisverbod

Sinds 2009 is in Nederland de Wet Tijdelijk Huisverbod ([Wet tijdelijk huisverbod](#)) van kracht geworden. Deze wet biedt de mogelijkheid aan de burgemeester om een tijdelijk huisverbod (hierna: huisverbod) op te leggen aan een persoon wanneer uit feiten of omstandigheden blijkt dat zijn of haar aanwezigheid (een ernstig vermoeden van) ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid van de huisgenoten. Het doel van het huisverbod is de directe bescherming van de huisgenoten door het uithuisplaatsen van de persoon die het gevaar veroorzaakt en het bieden van hulpverlening waardoor aan duurzame veiligheid gewerkt kan worden. Het huisverbod (inclusief contactverbod) wordt in beginsel voor 10 dagen opgelegd, maar kan tot maximaal 28 dagen verlengd worden. Een huisverbod kan alleen opgelegd worden aan meerderjarigen, er moet sprake zijn van een 'meer dan incidenteel verblijf' en er is sprake van (een vermoeden en/of dreiging van) ernstig en onmiddellijk gevaar. Dit laatste wordt getoetst middels het Risicotaxatie instrument Huiselijk Geweld (RiHG) ([Risicotaxatie-instrument huiselijk geweld \(RiHG\) | Nederlands Jeugdinstituut \(nji.nl\)](#), 2008).

Het tijdelijk huisverbod is tot stand gekomen om veiligheid te kunnen bieden in situaties van huiselijk geweld waarin het aannemelijk is dat er sprake is van onmiddellijk en ernstig gevaar maar waar (nog) geen strafbaar feit is vastgesteld. Het is een bestuurlijke veiligheidsmaatregel waarbij het gaat om de *aannemelijkheid* van gevaar. Dit in tegenstelling tot het strafrecht waarbij het om de *bewijsbaarheid* van een strafbaar feit gaat (Ups en downs tijdelijk huisverbod binnen de G4. Verklaringen voor daling aantal tijdelijk huisverboden in de G4 en inzichten voor de toekomst, 2020). Zodoende kan het huisverbod niet alleen na een crisismelding bij politie ingezet worden, maar ook als preventief hulpmiddel gebruikt worden ('geplande screening').

Aanpak: dadergericht versus slachtoffergericht

Het tijdelijk huisverbod is een maatregel gericht op de persoon die (de dreiging van) het onmiddellijk en ernstige gevaar voor de ander(en) veroorzaakt. Door het uithuisplaatsen van de persoon waarvan het gevaar uitgaat, kan de rest van het systeem zo intact mogelijk blijven. Dit betekent dat bijvoorbeeld de partner en eventueel kinderen in de eigen omgeving kunnen blijven. Dit geeft zowel voordelen voor het systeem als voor de maatschappij. Situaties waarin huiselijk geweld

voorkomt, zijn complex en ingrijpend. Wanneer de vermeend slachtoffers in hun eigen woning en het 'eigen leven' kunnen blijven, kunnen ze veelal hun sociale netwerk blijven zien, onderwijs volgen, sport beoefenen, et cetera. Dit in tegenstelling tot wanneer bijvoorbeeld overgegaan moet worden tot slachtofferopvang. In die gevallen gaan de vermeend slachtoffers inclusief eventuele kinderen tijdelijk naar een opvanglocatie, waar de veiligheid gewaarborgd kan worden. Dit heeft veel meer impact op hun leven, omdat ze letterlijk een pauze in het 'eigen leven' ervaren.

Maatschappelijk gezien heeft het inzetten van een tijdelijk huisverbod ook voordelen: de toch al nijpende capaciteit van opvanglocaties komt niet verder onder druk en de kosten voor het opleggen van een huisverbod zijn lager vergeleken met slachtofferopvang.

Aanleiding herziening samenwerkafspraken

Huiselijk geweld is een complex onderwerp. Er zijn veel netwerkpartners betrokken bij dit onderwerp. Om de wet tijdelijk huisverbod goed te kunnen implementeren, is een nauwe samenwerking nodig tussen deze ketenpartners. Daarom is in Friesland in 2009 een convenant opgesteld met daarin de samenwerkafspraken rondom het huisverbod. Sindsdien is dit convenant niet meer geactualiseerd, terwijl in de maatschappij veel ontwikkelingen zijn geweest. Zo zijn veel overheidstaken vanaf januari 2015 gedecentraliseerd naar gemeenten, er zijn gebiedsteams ontstaan voor laagdrempelige hulpverlening, als advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling is Veilig Thuis tot stand gekomen, de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling ([Besluit verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling](#), 2013) is sinds juli 2013 van kracht (en sinds januari 2019 de verbeterde meldcode ([Verbeterde meldcode met afwegingskaders](#))) en het politiestelsel is middels de Politiewet 2012 ([Politiewet, 2012](#)) hervormd. De afspraken zoals ze in 2009 zijn opgenomen in een convenant zijn niet meer passend in de huidige situatie. Alle samenwerkafspraken tussen de ketenpartners zijn op instructieniveau herzien en/of nader uitgewerkt, zodat voor alle ketenpartners duidelijk is welke taken en verantwoordelijkheden zij hebben rondom de screening, uitvoering en de eventuele (toeleiding naar) hulpverlening binnen het tijdelijk huisverbod. Hierbij zijn de afspraken in de basis niet gewijzigd, maar meer geconcretiseerd.

Aanpak huiselijk geweld

Ketenaanpak

In 2022 is de visie *Gefaseerd samenwerken aan veiligheid* (Van Arum en Vogtländer, 2022) ontwikkeld. Daarin wordt beschreven dat samenwerking in een netwerk vooral vanuit een gezamenlijke visie gedaan moet worden om tot een positief resultaat te komen. De visie richt zich op alle professionals die werken met systemen waarbij structurele onveiligheid speelt. Bij zowel het initiëren als het uitvoeren van een tijdelijk huisverbod zijn veel partijen betrokken. Het is van belang dat alle partijen multidisciplinair en systeemgericht samenwerken, waarbij het belangrijk is dat de regie van het opstellen en uitvoeren van het veiligheidsplan bij één partij (Visie gefaseerde samenwerking aan veiligheid, 2022) ligt. Het is essentieel dat ketenpartners werkafspraken met elkaar maken over de wijze en de momenten waarop zij betrokken zijn, welke verantwoordelijkheden zij hebben en hoe elke partij elkaar informeert over het verloop van het huisverbod en de hulpverlening.

Friese Aanpak Huiselijk Geweld (FAHG)

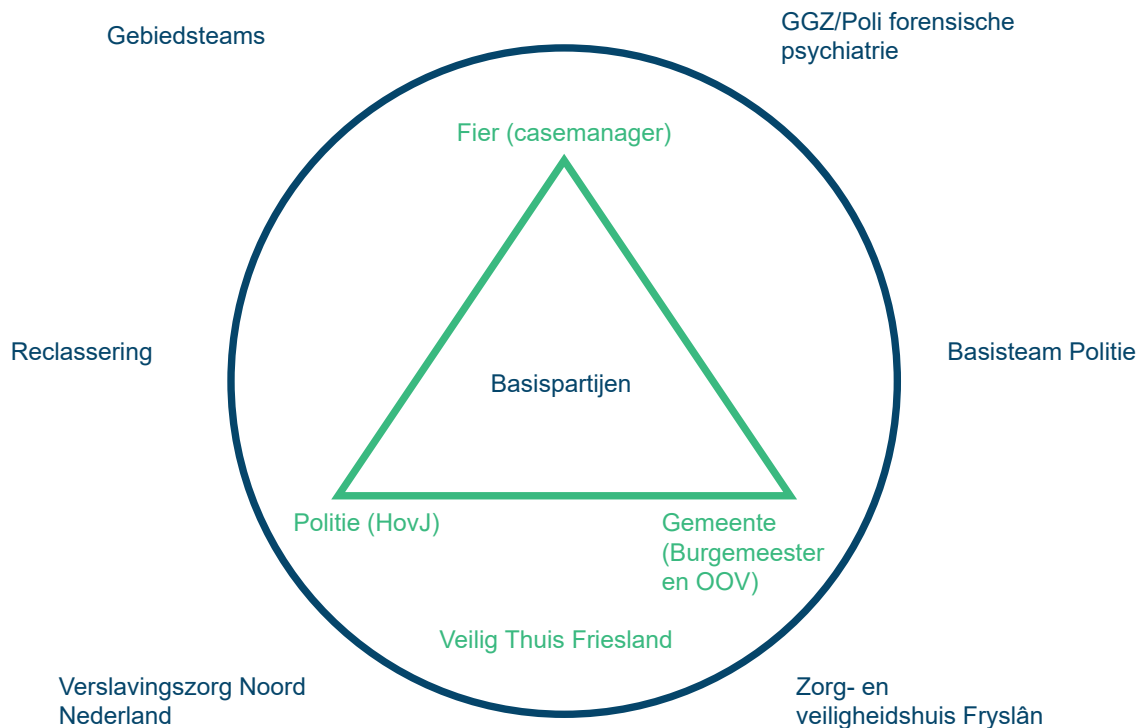
De aanpak van huiselijk geweld in Friesland kenmerkt zich door nauwe samenwerking tussen verschillende ketenpartners, waarbij het doel is om de onveiligheid te signaleren, stoppen, herhaling te voorkomen en alle betrokkenen hulp te bieden. De Friese Aanpak Huiselijk Geweld (FAHG) werkt

vanuit diverse uitgangspunten waar Veilig Thuis Friesland, alle Friese gemeenten – inclusief de gebiedsteams, Fier, Verslavingszorg Noord Nederland, GGZ/Poli Forensische Psychiatrie, en het Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân zich aan hebben verbonden (Friese Aanpak Huiselijk Geweld, 2021). Met de politie is regelmatig contact om met elkaar af te stemmen.

Veilig Thuis Friesland coördineert de Friese aanpak Huiselijk Geweld. Alle politiemeldingen over huiselijk geweld komen bij hen binnen, waarna zij dagelijks de meldingen beoordelen op (on-)veiligheid. Veilig Thuis zet de melding door naar één van de betrokken ketenpartners binnen FAHG of pakt de zaak zelf op. Wanneer multidisciplinair besloten dient te worden, kan dit op twee vaste momenten in de week tijdens de briefing FAHG bij Veilig Thuis. Opschaling naar het Zorg- en Veiligheidshuis of de Multi Disciplinaire Aanpak (MDA++) wordt altijd meegewogen.

Betrokken ketenpartners bij het huisverbod

De ketenpartners die in Friesland *altijd* betrokken zijn rondom de wet tijdelijk huisverbod zijn de gemeente waarin (de vermoedens van) het onmiddellijk gevaar en/of dreiging bestaat, de politie, Veilig Thuis Friesland* en Fier. Dit zijn de partijen die in de basis betrokken zijn, daarom zijn deze in figuur 1 in de kern geplaatst. Daaromheen zit een schil van ketenpartners die afhankelijk

Figuur 1

van de casus (vaak) ook betrokken worden in de periode dat het huisverbod loopt. De partijen die veelal betrokken worden, zijn GGZ Friesland, het Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân, verslavingszorg, reclassering en de gebiedsteams.

*De manier waarop Veilig Thuis betrokken is, verschilt per casus. Het is van belang dat signalen en vermoedens van (ernstig) huiselijk geweld en kindermishandeling altijd worden gemeld conform meldcode, zodat Veilig Thuis na een veiligheidstaxatie eventueel vervolgstappen kan inzetten. Wanneer na een melding bij Veilig Thuis uit de eerste beoordeling blijkt dat de casus in aanmerking komt voor een screening huisverbod, wordt de casus overgedragen aan Fier en is Veilig Thuis niet persé op inhoud betrokken. Wanneer minderjarige kinderen betrokken zijn, wordt de casus eveneens overgedragen aan Fier, maar blijft Veilig Thuis inhoudelijk betrokken. Fier en Veilig thuis trekken in die gevallen samen op.

Proces tijdelijk huisverbod

In dit stuk beschrijven we het proces rondom de screening en het opleggen van een huisverbod. Daarin gaan we expliciet uit van de situatie in Friesland zoals deze uit de praktijk het best werkend blijkt. We gaan in op de rollen van de betrokken ketenpartners en welke verantwoordelijkheden een partij heeft binnen het traject. Het proces is naar aanleiding van gesprekken met de betrokken partijen op papier gezet. Het is niet de bedoeling het proces volledig dicht te timmeren, omdat de uitvoering door de ketenpartners juist flexibiliteit vergt, afhankelijk van de casus (Wet tijdelijk huisverbod, Een handreiking voor de burgemeester. Wet tijdelijk huisverbod in grote lijnen, 2008).

Screening huisverbod

Wanneer sprake is van (een vermoeden of dreiging van) ernstig huiselijk geweld en/of kindermishandeling, kan een screening huisverbod aangevraagd worden. Hierin zijn globaal twee routes aan te duiden. De eerste route is de geplande screening, waarbij nog geen strafbaar feit is vastgesteld maar waarbij wel ernstige vermoedens van onmiddellijk gevaar bestaan. In dit geval kan Veilig Thuis, betrokkene zelf of de betrokken hulpverlening contact opnemen met Fier voor een screening huisverbod. Fier bespreekt de situatie met de gemeente en de Hulpofficier van Justitie (HovJ), waarna de HovJ namens de burgemeester (of de burgemeester zelf) kan besluiten tot een screening huisverbod.

In de praktijk wordt het preventief huisverbod nog niet veel ingezet. Wanneer het huisverbod wel als preventieve maatregel wordt opgelegd, gebeurt dit veelal nadat dit is overlegd tussen de casemanager van Fier en de HoVJ. Het is echter belangrijk dat in dit eerste stadium de gemeente wordt betrokken, omdat het een bestuursrechtelijke maatregel betreft en de burgemeester de verantwoordelijkheid draagt. Daarom neemt de casemanager van Fier contact op met de beleidsmedewerker OOV.

De tweede route begint bij een incident huiselijk geweld die veelal als melding bij de politie binnenkomt. De politie gaat ter plaatse en hoort alle betrokkenen. De vermeend pleger van het huiselijk geweld wordt veelal meegenomen naar het politiebureau en in het kader van het strafrechtelijke proces verder verhoord. De politie schaaft vervolgens op naar de HoVJ, die met een casemanager van Fier afstemt of een screening huisverbod uitgevoerd moet worden. Hierbij heeft de politie het incident zelf als 'huiselijk geweld' bestempeld. Er wordt echter voor de volledigheid ook een dagelijkse query (In de informatica wordt een query gebruikt als opdracht om bepaalde informatie uit een database te verkrijgen dan wel een bepaalde actie uit te voeren.) gedraaid op alle politieregistraties, waaruit nog incidenten kunnen voortkomen die niet eerder als huiselijk geweld zijn geregistreerd, maar toch voldoen aan de kenmerken van 'huiselijk geweld'. Deze gegevens komen via de FAHG route ook bij Veilig Thuis binnen, waarna de (on-)veiligheid beoordeeld wordt. De HovJ heeft directe toegang tot deze query en beoordeelt of een melding in aanmerking komt voor screening huisverbod. De HoVJ neemt contact op met de casemanager van Fier.

Wanneer het vermoeden bestaat dat aan de drie criteria (meerderjarigheid, 'meer dan incidenteel verblijf', -ernstig vermoeden van- ernstig en onmiddellijk gevaar voor de veiligheid) van het huisverbod wordt voldaan, kan de burgemeester gevraagd worden om de procedure voor screening van een huisverbod te starten, maar meestal kan de HoVJ dit ook beslissen (zie kopje 'mandaat' hieronder).

De aanvraag voor een screening huisverbod kan dus vanuit de politie nadat een crisisincident is voorgekomen, maar het kan ook aangevraagd worden wanneer zonder crisismelding voldoende vermoeden bestaat van onmiddellijk gevaar. In dat geval kan bijvoorbeeld Veilig Thuis, een betrokken hulporganisatie of betrokkene zelf (in de zin van een slachtoffer) een aanvraag indienen. In de praktijk stemt de HoVJ echter met de casemanager

van Fier af of gaat betrokken hulpverlening in overleg met de casemanager van Fier voor de aanvraag van een screening huisverbod.

Mandaat

Vanuit de wet tijdelijk huisverbod is de burgemeester bevoegd voor het opleggen van een huisverbod, maar hij kan er ook voor kiezen om het mandaat te verlenen aan de HoVJ (Wet tijdelijk huisverbod, 2009). Dit betekent dat de HoVJ namens de burgemeester bevoegd is om te beslissen of een huisverbod wordt opgelegd (beslissingsmandaat). De burgemeester blijft echter ook zelf bevoegd om over een huisverbod te beslissen. Er is ook een ander type mandaat mogelijk, namelijk het ondertekeningsmandaat (Algemene wet bestuurskunde). In dit geval is de HoVJ betrokken bij de screening huisverbod en overlegt hij de resultaten aan de burgemeester die vervolgens een uitspraak doet over het al dan niet opleggen van een huisverbod. Wanneer een huisverbod wordt opgelegd, maakt de HoVJ de beschikking op en mag hij deze ondertekenen. In Friesland bestaat geen uniforme werkwijze. De meeste gemeenten maken gebruik van het beslissingsmandaat waarbij de HoVJ zelf mag beslissen.

Screening

De HoVJ en casemanager van Fier draaien gezamenlijke diensten van 08.30 uur tot 22.00 uur, waarbij Fier elke dag bereikbaar is gedurende deze tijd en de HoVJ een piketdienst draait tussen 08.00 en 22.00 uur. Wanneer de HoVJ en casemanager van Fier overeengekomen zijn dat een screening van het huisverbod wenselijk is, gaan zij in principe binnen één uur maar uiterlijk de volgende ochtend samen in gesprek met alle betrokkenen om (dreiging van) onmiddellijk gevaar vast te stellen. Veilig thuis wordt inhoudelijk direct betrokken wanneer minderjarigen aanwezig zijn binnen de casus, opdat zij gezamenlijk met Fier de (on-) veiligheid van de kinderen kunnen onderzoeken. Veilig thuis stelt uiterlijk de eerstvolgende werkdag een medewerker beschikbaar.

De HoVJ vult de officiële screening (RiHG) in waarbij de casemanager van Fier een adviserende rol heeft. In de meeste gevallen gaan zij eerst naar de woning waar het incident heeft plaatsgevonden, waar zij met de beoogd achterblijver(s) spreken. Bij een politiemelding is de vermeend pleger van het geweld veelal meegenomen naar het politiebureau voor verhoor in verband met het strafrechtelijke proces. Daarom wordt met de beoogd uithuisgeplaatste vaak gesproken op het politiebureau. Belangrijk om te beseffen is dat het strafrechtelijk proces los staat van het

bestuursrechtelijk huisverbod. De politie die na melding ter plaatse komt, doet altijd een melding huiselijk geweld bij Veilig Thuis. Alle betrokken partijen zijn gehouden aan de verplichte meldcode (Wet Verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, 2013). Hierover zijn landelijke afspraken gemaakt rond de invoering van de (aangepaste) meldcode (Basisdocument het afwegingskader in de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, 2017). Ook wanneer een screening huisverbod plaats vindt (zonder politie incident), wordt altijd een melding gemaakt bij Veilig Thuis (Wet tijdelijk huisverbod, 2009, Art. 2, lid 3.). In deze gevallen doet Fier de melding bij Veilig Thuis of adviseert Fier de reeds betrokken hulpverlening een zorgmelding te doen.

Risico taxatie en registratie

Een screening huisverbod wordt gedaan door middel van het invullen van het Risicotaxatie-instrument Huiselijk Geweld (RiHG). De RiHG bevat risico-indicatoren en signalen, maar ook een beoordelingssystematiek waarmee afgewogen kan worden of het huisverbod een passende maatregel is. Alle indicatoren moeten, zonder uitzondering, meegenomen worden in de afweging en hebben betrekking op drie gebieden: de persoon die (mogelijk) een gevaar vormt voor de veiligheid van de huisgenoten, waarvan wordt overwogen een huisverbod op te leggen, het verloop van het incident, en de leefomstandigheden van alle bij het incident betrokken personen die in dezelfde woning wonen of daarin anders dan incidenteel verblijven (Wet tijdelijk huisverbod, Een handreiking voor de burgemeester. Wet tijdelijk huisverbod in grote lijnen, 2008). De RiHG geeft richting aan de uitkomst, maar er kan gewogen afgeweken worden van de uitslag van de RiHG als dit meer passend is bij de casus. Naast de informatie die uit het gesprek met betrokkenen volgt, mag de burgemeester ook gebruik maken van relevante politiegegevens (in ieder geval de registraties 'geweld', 'zeden', en 'wapengerelateerd') (Wet tijdelijk huisverbod, 2009).

De uitkomsten van het RiHG worden opgenomen in een systeem van Khonraad (<https://www.khonraad.nl/BOPZ-Online/index.login>). In Friesland hebben de HoVJ, casemanagers van Fier en de gemeente toegang tot Khonraad. Alle informatie rondom de screening en eventuele inzet van het huisverbod wordt in Khonraad opgenomen, evenals de contactgegevens van partijen, zodat elke partij op de hoogte is van de situatie en ontwikkelingen. Wanneer een screening huisverbod is geregistreerd, ontvangt de gemeente hiervan een melding vanuit Khonraad. De beleidsambtenaar Openbare Orde en Veiligheid

(OOV) van de gemeente registreert zijn of haar contactgegevens in het dossier zodat op een later moment in de procedure afgestemd kan worden.

Uitkomst screening

De screening huisverbod dient zorgvuldig uitgevoerd te worden en kan twee resultaten hebben, namelijk het opleggen van een huisverbod of het niet opleggen van een huisverbod. Wanneer tot het oordeel wordt gekomen dat het huisverbod niet de juiste maatregel is, wordt deze beslissing geregistreerd in Khonraad en wordt hiervan een beschikking gemaakt voor de betrokkenen. Dit betekent echter niet dat vervolgens niks gedaan wordt met de (vermoedens van) onveiligheid of geweld. Bij start van de screening of bij een incident waarbij politie betrokken was, was reeds een melding bij Veilig Thuis gedaan. De melding vanuit de politie bij Veilig Thuis, wordt opgemaakt en beoordeeld door het betrokken politieteam. De melding kan alleen door tot daarvoor geautoriseerde medewerkers verzonden worden via CORV (<https://www.justid.nl/producten-en-dienstencatalogus/nieuwbouw-en-onderhoud-systemen/infrastructurele-en-routeringssystemen/collectieve-opdracht-routevoorziening-corv>), waardoor de melding niet altijd dezelfde dag aan Veilig Thuis verzonden wordt. Vervolgens neemt de bij de screening betrokken casemanager van Fier contact op met Veilig Thuis, waarna de casus doorgezet wordt naar het team Crisis en Spoed van Fier. Zij beoordelen wat voor hulpverlening of interventies het beste ingezet kunnen worden, waarbij de Friese Aanpak Huiselijk Geweld (FAHG) wordt gevolgd.

De afspraken die alle ketenpartners met elkaar aangaan wanneer sprake is van een screening huisverbod:

- Bij (vermoedens van) onmiddellijk en ernstig gevaar kan *iedereen* een screening huisverbod aanvragen bij de burgemeester/HoVJ.
- In overleg tussen de gemeente, HoVJ en Fier wordt besloten of een screening huisverbod nodig is.
- De HoVJ draait een piketdienst met zeven dagen per week bereikbaarheid van 08.30-22.00 uur.
- Fier draait zeven dagen per week bereikbaarheidsdienst van 08.30-22.00 uur.
- Na aanvraag screening huisverbod gaat in principe binnen één uur, maar uiterlijk de volgende ochtend, een casemanager van Fier samen met de HoVJ naar de woning om de screening uit te voeren.
- De casemanager van Fier heeft een adviserende rol aan de HoVJ, die de screening afneemt middels de RiHG. De screening vindt plaats binnen 24 uur na eerste aanvraag screening.

- De HoVJ registreert alle gegevens in Khonraad, direct tijdens/na screening.
- De gemeente waarin de screening huisverbod is aangevraagd, krijgt direct een melding vanuit Khonraad, dus binnen 24 uur vanaf eerste aanvraag screening.
- De beleidsambtenaar OOV registreert alle benodigde contactgegevens van zowel de betrokken beleidsambtenaar als het betreffende gebiedsteam waarbinnen de casus valt. Dit wordt uiterlijk 48 uur na ontvangst van de uitkomst van de screening in Khonraad geregistreerd.
- Wanneer politie betrokken is bij een incident huiselijk geweld, meldt de politie *direct* aan Veilig Thuis.
- Bij een screening huisverbod (zonder geweldsincident) doet Fier een melding bij Veilig Thuis of adviseert zij de reeds betrokken hulpverlening een melding te doen.
- Wanneer kinderen aanwezig zijn, wordt vanaf het eerste moment Veilig Thuis inhoudelijk betrokken bij de screening.
- Veilig Thuis stelt binnen 48 uur na melden een medewerker beschikbaar.
- Wanneer screening niet tot een huisverbod leidt, wordt hulpverlening aangeboden via de FAHG route.
- Een screening huisverbod kan zo vaak als noodzakelijk aangevraagd en afgenomen worden, mits er sprake is van nieuwe feiten en/of omstandigheden.

Opleggen huisverbod

Beschikking

Wanneer de screening wel leidt tot het opleggen van een huisverbod, wordt dit door de HoVJ direct na de beslissing in Khonraad geregistreerd. De (toelichting op de) beschikking voor het opleggen van het huisverbod moet minimaal de volgende informatie bevatten:

- Een omschrijving van de plaats en de duur waarvoor het verbod geldt. In de praktijk zijn dit het adres en de exacte duur van het huisverbod, van tijdstip op startdatum tot tijdstip einddatum;
- De feiten en omstandigheden die aanleiding gaven tot het opleggen van het huisverbod;
- De namen van de personen waarvoor het huisverbod (inclusief contactverbod) geldt.

Bij het opleggen van een huisverbod moet de (vermeend) pleger van het huiselijk geweld de woning onmiddellijk verlaten en mag deze voor de duur van het huisverbod geen contact hebben met de expliciet in de beschikking genoemde personen. Wanneer de situatie dusdanig spoedeisend is dat de beschikking niet van te voren op schrift gesteld kan worden, mag het huisverbod mondeling aangezegd worden. De burgemeester/HoVJ zorgt

achteraf alsnog voor een schriftelijke beschikking. De plaats van verblijf van de uithuisgeplaatste gedurende het huisverbod wordt indien bekend, opgenomen in de beschikking. Daarnaast is het handig om contactgegevens zoals telefoonnummer en/of emailadres van betrokkenen op te nemen in Khonraad, zodat contact opgenomen kan worden. Wanneer de verblijfplaats niet bekend is, wordt de beschikking bij het gemeentehuis neergelegd of aan de uithuisgeplaatste overhandigd wanneer deze het politiebureau mag verlaten. Tevens wordt een informatiefolder ([Informatiefolders](#) rondom huisverbod voor uithuisgeplaatste, achterblijver en kinderen, Rijksoverheid, 2016) overhandigd aan zowel de uithuisgeplaatste als de achterblijvers.

Verblijf uithuisgeplaatste

De politie vordert de huissleutels van de uithuisgeplaatste (als die de sleutels bij zich draagt), die daarvan een ontvangstbevestiging krijgt. De sleutels kunnen voor de duur van het huisverbod bij de gemeente worden bewaard, maar vaak worden de sleutels bij de achterblijver(s) gelaten. Wanneer naast het opleggen van het huisverbod ook een strafrechtelijke procedure loopt en uithuisgeplaatste op het politiebureau verbleef, wordt de uithuisgeplaatste veelal na oplegging van het huisverbod weer vrij gelaten. De politie draagt, indien mogelijk, zorg voor het meenemen van de belangrijkste spullen van de uithuisgeplaatste, zoals medicatie, bril, portemonnee, et cetera. Wanneer daarna nog zaken ontbreken, wordt meestal door de casemanager van Fier met de achterblijver gesproken, waarna wordt onderzocht of de spullen zonder contact bij de uithuisgeplaatste kunnen komen. In principe is de uithuisgeplaatste zelf verantwoordelijk voor een alternatieve verblijfsplaats. Indien geen alternatieve verblijfplaats gevonden wordt, kan uithuisgeplaatste zich richten tot de maatschappelijke opvang, nachtopvang en indien noodzakelijk kan uithuisgeplaatste gebruik maken van een verblijfsplaats die de casemanager van Fier regelt.

Beroep en voorlopige voorziening

De uithuisgeplaatste heeft recht op rechtsbijstand, wat aan hem/haar kenbaar wordt gemaakt. Wanneer uithuisgeplaatste dit wenst, wordt dit gedurende het proces verbaal genoteerd. Zowel de uithuisgeplaatste als de achterblijvers kunnen rechtstreeks beroep aantekenen tegen de beschikking bij de rechtbank. Het instellen van beroep heeft geen schorsende werking van het huisverbod. Daarnaast kan een voorlopige voorziening aangevraagd worden bij de voorzieningenrechter, waarvan de meest

belangrijke toepassing het verzoek om schorsing van het huisverbod is (Wet tijdelijk huisverbod, Een handreiking voor de burgemeester. Wet tijdelijk huisverbod in grote lijnen, 2008).

Het is te vergaand om het gehele juridische proces in dit document op te nemen. Wel is het belangrijk dat de betrokken ketenpartners van de juridische mogelijkheden op de hoogte zijn. Informatie over de juridische mogelijkheden voor uithuisgeplaatste en achterblijvers is opgenomen in de folder die zij bij oplegging van een huisverbod uitgereikt krijgen.

Hulpverlening huisverbod

Wanneer de burgemeester zijn bevoegdheid gebruikt om een huisverbod op te leggen, heeft de gemeente daarmee een inspanningsverplichting om hulpverlening aan alle betrokkenen aan te bieden. In Friesland is ervoor gekozen om gedurende het huisverbod Fier de hulpverlening gericht op het herstellen van de veiligheid door het doen afnemen van geweld te laten organiseren. De casemanager van Fier was al betrokken bij de screening voor het huisverbod en is dus vanaf het begin bekend met het gezin. De casemanager zorgt ervoor dat direct na oplegging van een huisverbod indien mogelijk hulp wordt aangeboden en doet tevens een toeleiding naar hulpverlening. In eerste instantie is dit erop gericht betrokkenen te motiveren om hulpverlening te accepteren. Betrokkenen kunnen de geboden hulp namelijk weigeren; de aangeboden hulpverlening bij het besluit huisverbod is op vrijwillige basis (Ups en downs tijdelijk huisverbod binnen de G4. Verklaringen voor daling aantal tijdelijk huisverboden in de G4 en inzichten voor de toekomst, 2020).

Dit is anders in een traject waarbij het huisverbod naast een strafrechtelijke maatregel wordt opgelegd. In dat geval kan hulpverlening worden afgedwongen via de strafrechtelijke maatregel. De casemanager van Fier neemt binnen één werkdag contact op met het gebiedsteam van het gebied waar betrokkenen van het huisverbod wonen. Het betreffende gebiedsteam biedt laagdrempelige passende hulpverlening en blijft betrokken bij inwoners als meer specialistische hulpverlening nodig is. Wanneer het gezin al bekend was bij het gebiedsteam, kan informatie verstrekt worden aan de casemanager van Fier en heeft het gebiedsteam vanaf het begin inspraak in de situatie rondom het gezin. Wanneer het gebiedsteam nog niet bekend was met het gezin, wordt het gebiedsteam vanaf de eerste werkdag van het huisverbod betrokken bij de casus. De gemeente waarin het gezin woont, zorgt ervoor dat het betreffende gebiedsteam

een medewerker beschikbaar stelt binnen 24 uur, dan wel de eerstvolgende werkdag, nadat een huisverbod is opgelegd. De manier waarop het gebiedsteam betrokken raakt bij het huisverbod, kan per casus verschillen. Wanneer het systeem open lijkt te staan voor betrokkenheid van gemeente en inzet van hulpverlening, is het verstandig om vanaf de start van het huisverbod een gebiedsteammedewerker aan te haken bij het systeem. Dit zorgt voor de directe betrokkenheid zodat de hulpverlening aan het gezin en de monitoring op de gemaakte veiligheidsafspraken gedurende en na afloop van het huisverbod goed geborgd zijn. De hulpvraag vanuit het gezin is in eerste instantie te herleiden naar het herstellen van de onveiligheid. Wanneer het gezin expliciet aangeeft geen betrokkenheid vanuit het wijkteam te willen, wordt dit gerespecteerd en schuift het gebiedsteam dus niet feitelijk aan bij de gesprekken gedurende het huisverbod. De afwegingen die tot afspraken rondom betrokkenheid van partijen leiden, worden in samenspraak tussen gemeente en Fier gemaakt en geregistreerd in het dossier.

Gedurende het huisverbod ligt de regie bij de casemanager van Fier, die er voor zorgt dat toeleiding naar hulpverlening plaats vindt en die de coördinatie van de hulpverlening op zich neemt. De casemanager is het centrale aanspreekpunt voor alle betrokkenen en de ketenpartners. Fier maakt gebruik van het afwegingskader rondom het delen van persoonsgegevens en informatie tussen betrokken ketenpartners. Dit houdt in dat zij vastlegt welke informatie onder welke voorwaarden gedeeld kan worden met de ketenpartners.

Wanneer in het gezin kinderen aanwezig zijn, schakelt de casemanager van Fier ook Veilig Thuis in. Zij spreken af wie de gesprekken met de kinderen voeren. Indien de kinderen getuige en/of slachtoffer van het geweld zijn, vindt tevens afstemming met de politie plaats over een eventueel verhoor van de kinderen. Veilig Thuis start het onderzoek direct wanneer een huisverbod is opgelegd. Fier en Veilig Thuis voeren zo veel mogelijk gezamenlijk de systeemgesprekken met de betrokkenen en werken nauw samen binnen het huisverbod. Indien de uithuisgeplaatste gedurende het huisverbod contact mag hebben met de kinderen, begeleidt de casemanager van Fier deze contacten.

Binnen de tien dagen van het huisverbod wordt door Fier in kaart gebracht wat de geschiedenis, aard en de ernst is van het huiselijk geweld. De casemanager van Fier gaat daarom in gesprek met zowel de achterblijvers als de uithuisgeplaatste.

De eerste gesprekken zijn bij de screening, vervolgens worden individuele gesprekken gevoerd en zo mogelijk wordt ook een gezamenlijk systeemgesprek gevoerd, eventueel nog aangevuld met een zorgoverleg. Het doel van de gesprekken is het laten stoppen van het geweld en het borgen van de veiligheid van alle betrokkenen. Daarom worden tijdens deze gesprekken afspraken gemaakt die in een veiligheidsplan worden opgenomen. Dit veiligheidsplan omvat alle afspraken met de betrokkenen en de betrokken ketenpartners. De gesprekken met alle betrokkenen moeten binnen een week gevoerd worden, zodat binnen de tien dagen van het huisverbod een zorgadvies opgesteld kan worden.

Hulpverlening ketenpartners

Zoals beschreven vormt de casemanager van Fier zo spoedig mogelijk een beeld van de problematiek die binnen het gezin en/of bij de afzonderlijke betrokkenen speelt en welke hulpvragen zij (mogelijk) hebben. Eventuele ketenpartners zoals de GGZ, verslavingszorg en/of reclassering worden zo spoedig mogelijk betrokken bij het systeem. Let wel; hierbij geldt dat hulpverlening binnen het huisverbod *altijd* op vrijwillige basis geschiedt.

De casemanager van Fier kan de GGZ op werkdagen tussen 08.30-17.00 uur bereiken via de algemene forensische poli. Daarbij geeft de casemanager expliciet aan dat het om een huisverbod gaat, waarna de casus telefonisch doorgesproken wordt met de binnen de GGZ aangewezen medewerker voor de huisverbod-zaken. In het overleg wordt onder andere besproken voor wie binnen het systeem de hulp vanuit GGZ ingezet zou kunnen en moeten worden. Na deze melding nodigt de GGZ de betrokkene(n) binnen 12 uur uit voor een gesprek met een psychiater of hulpverlener 'Huiselijk geweld'. Waar mogelijk vindt dit gesprek op dezelfde dag plaats. Indien dit niet haalbaar is, vindt het gesprek op de eerstvolgende werkdag plaats. De terugkoppeling van dit gesprek (dit kan een eerste intake zijn, maar ook een gesprek met een reeds bekende cliënt van de GGZ) wordt zo spoedig mogelijk gedeeld met de casemanager van Fier en indien noodzakelijk met de overige betrokken ketenpartners.

Wanneer betrokkenheid van Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) gewenst is, kan op werkdagen tussen 08.30 en 17.00 uur contact worden opgenomen met VNN FACT Leeuwarden. Zij stellen binnen één werkdag na het opleggen van het huisverbod een medewerker beschikbaar voor overleg en afstemming van

de casus. Wanneer aangemelde betrokkene reeds bekend is bij VNN, zal de betrokken hulpverlener geïnformeerd worden en vindt er binnen twee werkdagen een gesprek plaats met betrokkene en de hulpverlener van VNN. Informatie over het systeem en betrokkene wordt gedeeld met de casemanager van Fier, binnen de grenzen van de WGBO (Wet Geneeskundige Behandelingsovereenkomst). Wanneer het om een nieuwe aanmelding gaat, wordt binnen drie werkdagen een triage/ intake gesprek gepland zodat de hulpverlening zo spoedig mogelijk van start kan en aansluit op het huisverbod.

ZSM en reclassering

Indien een huisverbod wordt opgelegd en er wordt aangifte gedaan tegen de uithuisgeplaatste of wanneer deze ambtshalve wordt vervolgd, kan reclassering in beeld komen. Let wel; er is dan dus sprake van een strafrechtelijk traject naast het bestuursrechtelijke huisverbod. Veel van de zaken waarbij het tijdelijk huisverbod wordt overwogen of opgelegd, worden voor het strafrechtelijke traject ingebracht bij een ZSM-locatie. ZSM staat voor Zorgvuldig Snel Maatwerk en bestaat uit een netwerk waarin onder andere het OM, politie, Veilig Thuis en de reclassering samen werken. Bij ZSM wordt een afweging gemaakt of bemoeienis van de reclassering gewenst is. De reclassering wordt betrokken wanneer de uithuisgeplaatste wordt voorgeleid aan de rechtercommissaris (vroeghulp); er bijzondere voorwaarden worden opgelegd (toezicht); en/of het Openbaar Ministerie een opdracht verstrekt om een adviesrapport op te stellen.

Evaluatie huisverbod

Gedurende het huisverbod wordt een veiligheidsplan opgesteld, waarin alle gemaakte afspraken, de noodzakelijke hulpverlening en consequenties wanneer afspraken niet nageleefd worden opgenomen zijn, waarbij de voorwaarde directe veiligheid en het doel duurzame veiligheid is. Aan de hand van dit veiligheidsplan kan gedurende het huisverbod geëvalueerd worden in hoeverre de (directe) veiligheid behaald is. Alle betrokken hulpverlening, medewerkers van het gebiedsteam, betrokkenen zelf en de casemanager van Fier voeren dit gesprek met elkaar. De casemanager van Fier stelt vervolgens een zorgadvies op. Dit zorgadvies beschrijft welke inzet is gepleegd om de veiligheid binnen het systeem te herstellen. Het zorgadvies wordt met zowel de betrokkenen als de betrokken beleidsmedewerker van de gemeente besproken. Namens de burgemeester worden zowel uithuisgeplaatste als de achterblijvers gehoord. Minderjarigen worden in principe niet telefonisch

gehoord, tenzij uit contacten met de reeds ingezette casemanager of hulpverlener blijkt dat zij daar juist wel prijs op stellen. Aan de hand van het zorgadvies en de input van het horen van de betrokkenen, stelt de beleidsmedewerker OOV van de gemeente een advies voor de burgemeester op over het al dan niet verlengen van het huisverbod. Op welke dag van het huisverbod de adviezen in Khonraad geplaatst worden, is verschillend per casus en afhankelijk van het tijdsplan van het huisverbod en hoe weekend- en eventuele feestdagen in het huisverbod vallen.

Alleen de burgemeester heeft de bevoegdheid om het huisverbod eventueel te verlengen. Deze bevoegdheid kan niet gemandateerd worden aan de HovJ. De beslissing wordt op uiterlijk de tiende dag van het huisverbod door de burgemeester genomen. De burgemeester beslist of het huisverbod beëindigd dan wel verlengd wordt met een maximum van 18 dagen. Er wordt een beschikking opgemaakt en door de beleidsadviseur OOV aan betrokkenen overhandigd en het dossier in Khonraad wordt bijgewerkt. De beleidsadviseur OOV geeft daarnaast door aan de politie of er sprake is van een verlenging van het huisverbod.

Controle op naleving huisverbod

Hoewel het huisverbod een bestuursrechtelijke maatregel is, heeft het niet naleven van het huisverbod (inclusief contactverbod) strafrechtelijke consequenties, namelijk een gevangenisstraf van maximaal twee jaren of een geldboete van de vierde categorie (Wet tijdelijk huisverbod, 2009, Art. 11, lid 1). De actieve controle op de naleving van het huisverbod ligt bij de politie. In de praktijk zal controle veelal door de wijkagent uitgevoerd worden. De politie verricht een aantal administratieve handelingen in hun systeem rond het huisverbod, zodat zij daadwerkelijk kan handhaven. Zo wordt bij het opleggen van een huisverbod een Afspraak op Locatie (AOL) geplaatst voor de totale duur van het huisverbod. Ook wordt er een Aandacht Op Persoon (AOP) in het systeem geregistreerd, zodat duidelijk is voor welk adres het huisverbod voor de uithuisgeplaatste geldt.

Hoewel de politie de handhaving van het huisverbod als taak heeft, dienen alle betrokkenen die constateren dat er sprake is van overtreding van het huisverbod dit te melden bij zowel de politie als de betrokken ketenpartners. In overleg met elkaar kan dan besproken worden welke maatregelen van toepassing kunnen zijn. In de praktijk zal tijdens de periode van het huisverbod vooral de casemanager van Fier een inschatting maken van het risico op overtreden van het

huisverbod.

De afspraken die alle ketenpartners met elkaar aangaan wanneer sprake is van een opgelegd huisverbod:

- Bij het opleggen van een huisverbod wordt dit direct door de burgemeester/HoVJ aangezegd aan alle betrokkenen en wordt een beschikking verstrekt.
- De politie vordert onmiddellijk de huissleutels van de uithuisgeplaatste die meestal bij de achterblijver(s) blijven.
- De uithuisgeplaatste regelt in principe zelf een alternatieve verblijfsplaats. Wanneer dit niet lukt, regelt Fier opvang voor de duur van het huisverbod.
- Betrokkenen hebben recht op rechtsbijstand.
- Tijdens screening en inzet van een huisverbod, ligt zowel de procesregie als de casusregie bij Fier.
- De casemanager van Fier neemt binnen één werkdag contact op met het gebiedsteam van de gemeente.
- De gemeente faciliteert binnen één werkdag betrokkenheid van een medewerker van het gebiedsteam. De manier waarop en de mate waarin het gebiedsteam betrokken is, is afhankelijk van de casus.
- De casemanager van Fier voert gedurende het huisverbod gesprekken met alle betrokkenen en schrijft een veiligheidsplan waarin alle afspraken zijn opgenomen.
- Wanneer minderjarigen betrokken zijn, werken Fier en Veilig Thuis samen rondom de kindgesprekken. Veilig Thuis stelt binnen 48 uur een medewerker beschikbaar voor de casus.
- Het veiligheidsplan omvat alle gemaakte afspraken rondom veiligheid, hulpverlening en consequenties wanneer afspraken niet gevolgd worden.
- Het zorgadvies wordt door de casemanager van Fier opgesteld en besproken met de beleidsambtenaar OOV van de gemeente.
- De beleidsambtenaar OOV schrijft na overleg met de casemanager van Fier, de ontvangst van het zorgadvies en het horen van de betrokkenen het advies aan de burgemeester over het al dan niet verlengen van het huisverbod.
- Op uiterlijk de tiende dag van het huisverbod beslist de burgemeester of het huisverbod verlengd of beëindigd wordt.
- Aan betrokkenen (achterblijver(s) en uithuisgeplaatste) wordt het besluit kenbaar gemaakt.
- De beleidsambtenaar OOV geeft deze beslissing door aan de betrokken politiemedewerkers.
- De politie is verantwoordelijk voor actieve handhaving van het huisverbod (inclusief

contactverbod).

- Alle betrokkenen melden (vermoedens van) overschrijding van het huisverbod.
- Bij verlenging van het huisverbod, verlengt de politie de AOL en AOP.

Afwikkelen huisverbod

Het huisverbod wordt gebruikt als middel om directe dreiging en/of geweld te stoppen doordat betrokkenen uit elkaar gehaald worden. Daarnaast wordt professionele hulp aangeboden zodat eventuele recidive in de toekomst voorkomen kan worden en duurzame veiligheid gerealiseerd kan worden. Wanneer de periode van het huisverbod afloopt na 10 of maximaal 28 dagen, is het belangrijk dat goede nazorg en/of voortzetting van de hulpverlening geboden wordt. Na afloop van het huisverbod vindt een systeemgesprek of zorgoverleg met alle betrokkenen plaats. Overigens kan ook verzocht worden om het huisverbod tijdens de verlengde periode eerder op te heffen, wanneer voldoende veiligheid in het systeem gecreëerd kan worden. Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer in de eerste tien dagen van het huisverbod nog geen systeemgesprekken gehouden konden worden, maar deze wel al vlot in de verlenging plaats kunnen vinden en daarmee adequate veiligheidsafspraken gemaakt kunnen worden. Dit is uiteraard per casus verschillend.

De casemanager van Fier draagt bij het aflopen van het huisverbod de regie direct over aan het betrokken gebiedsteam, indien aanwezig. Tijdens het laatste zorgoverleg of systeemgesprek wordt het veiligheidsplan overgedragen aan het gebiedsteam. Deze waren gedurende het huisverbod al betrokken en pakken na afloop van het huisverbod *actief* zelf de casus- en procesregie over van Fier. Dit is belangrijk, omdat gewerkt wordt vanuit de methodiek 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur. Dit betekent dat de medewerker van het gebiedsteam de spin in het web wordt. Het gaat over het algemeen om situaties waar veel gaande is, wat niet allemaal duurzaam op de rit gezet kan worden tijdens de korte periode van het huisverbod. Er zal veelal intensieve begeleiding en afstemming met eventueel andere hulpverleningsorganisaties nodig zijn. Het is dus belangrijk dat de medewerker van het gebiedsteam al gedurende de looptijd van het huisverbod goed aangehaakt is op de casus, zodat de overdracht van de hulpverlening van het gezin van Fier aan het gebiedsteam zo soepel mogelijk verloopt.

In casussen waar het gebiedsteam niet actief betrokken is, omdat het systeem de betrokkenheid weigerde, rond Fier het huisverbod af zonder actieve overdracht aan een gebiedsteam. Dit

betekent concreet dat de casemanager van Fier de bevindingen middels het zorgadvies rapporteert en overlegt aan de gemeente, zodat gemeente bij eventuele (nieuwe) incidenten reeds bekend is met de situatie. Indien de casemanager van Fier gedurende het huisverbod de (directe) veiligheid als voldoende beoordeelt, kan het huisverbod afgerond worden en wordt nog gedurende een half jaar gemonitord (zie kopje 'evaluatiemomenten'). Indien de casemanager van Fier de veiligheid als onvoldoende beoordeeld, volgt zij de meldcode en kan melding gedaan worden bij Veilig Thuis.

Evaluatiemomenten

Om te evalueren hoe het na afloop van het huisverbod met het gezin gaat, monitort Fier het eerste half jaar de situatie van het gezin. Concreet betekent dit dat de casemanager van Fier contact opneemt met betrokkenen zelf en daarna met de betrokken instanties rondom het systeem. Dit gebeurt op drie vaste momenten, namelijk omstreeks twee, vier en zes maanden na afloop van het huisverbod. Het doel van deze monitoring is om te beoordelen of de afspraken vanuit het veiligheidsplan worden nagekomen en of de veiligheid geborgd is. Als dit na het laatste monitormoment, zes maanden na afloop van het huisverbod, zo lijkt te zijn, wordt het dossier bij Fier gesloten.

Indien gedurende de monitoring echter blijkt dat de veiligheid in het geding komt omdat de afspraken niet nageleefd worden, organiseert Fier een zorgoverleg met alle betrokkenen. Binnen dit zorgoverleg kunnen de afspraken in het veiligheidsplan bijgesteld worden. Ook bestaat de mogelijkheid om via dit overleg een snelle toeleiding naar bijvoorbeeld begeleiding of behandeling binnen Fier te bieden. En ten slotte kan ook opgeschaald worden via Veilig Thuis. Veilig Thuis is op inhoud bij het huisverbod betrokken wanneer sprake is van minderjarige kinderen. Veilig Thuis monitort dan dus ook na afloop van het huisverbod, gericht op de borging van de veiligheid van de kinderen, waar Fier vooral gericht is op de veiligheid van de volwassenen. De monitormomenten van Fier en Veilig Thuis worden met elkaar afgestemd.

Tijdens de monitoringsfase kunnen betrokken hulpverleners wanneer zij vragen hebben waarin de expertise van (de casemanager van) Fier nodig wordt geacht, ook bij Fier terecht. Voorbeelden zijn wanneer de situatie escaleert of wanneer hulpverlening stagneert. De regiehouder van het gebiedsteam plant dan een zorgoverleg in waarbij de casemanager van Fier wordt uitgenodigd. Als in het zorgoverleg besloten wordt dat het

veiligheidsplan bijgesteld moet worden, draagt de regiehouder van het gebiedsteam hier zorg voor. De taken en verantwoordelijkheden die uit het veiligheidsplan voortvloeien, worden door de betrokken hulpverleners opgepakt. Indien stagnatie optreedt, spreekt de regiehouder vanuit het gebiedsteam de betrokkenen hier op aan. De regiehouder is verantwoordelijk voor de realisatie van de opgestelde afspraken (in het veiligheidsplan) en voor tijdig optreden wanneer het plan bij- of juist afgeschaald moet worden (Oplegger bij het rapport: Niet samenwerken omdat het moet, maar omdat het helpt - Domein overstijgend werken in het lokaal veld rondom huiselijk geweld en kindermishandeling, leren van Rotterdam-Rijnmond en Gooi en Vechtstreek, 2021). Wanneer de situatie (opnieuw) dreigt te escaleren of wanneer ernstige zorgen ontstaan over de veiligheid van één van de betrokkenen, kan opnieuw de procedure voor screening huisverbod ingezet worden. In de praktijk blijkt dit niet vaak voor te komen, veelal komt een gezin via een hermelding via de FAHG route opnieuw in beeld bij de ketenpartners.

Een belangrijk verschil tussen de looptijd van het huisverbod (maximaal 28 dagen) en de monitoringsfase na afloop van het huisverbod is waar de regie belegd is. Tijdens het huisverbod ligt de regie bij de casemanager van Fier, terwijl in de monitoringsfase de regie bij de eventueel betrokken hulpverlening of medewerker van het gebiedsteam ligt. Wanneer gedurende het huisverbod geen hulpverlening tot stand heeft kunnen komen, omdat het gezin dit actief weigert, maakt de casemanager van Fier bij het aflopen van het huisverbod een afweging conform meldcode om waar nodig melding te maken bij Veilig Thuis en/of politie. In deze situaties is na afloop van het huisverbod dus geen actieve regiehouder meer betrokken bij het systeem. Wanneer gedurende de monitoringsfase blijkt dat (opnieuw) zorgen rondom de veiligheid ontstaan, maar er onvoldoende aanleiding is om een procedure via Veilig Thuis te starten, kan Fier en/of Veilig Thuis de gemeente inlichten over deze situatie.

Zorg- en Veiligheidshuis en MDA++

Wanneer de situatie tijdens of na afloop van het huisverbod dreigt te escaleren omdat sprake is van ernstige en/of aanhoudende onveiligheid, kan opgeschaald worden naar het Zorg- en veiligheidshuis of de Multi Disciplinaire Aanpak (MDA++). Daarbij wordt intensief multidisciplinair en langdurig gewerkt aan de veiligheid rondom het systeem. Alle ketenpartners die bij het huisverbod betrokken zijn, dienen kennis te hebben van de te nemen route naar het Zorg- en veiligheidshuis en

voor het MDA++.

De afspraken die alle ketenpartners met elkaar aangaan bij het aflopen van een ingezet huisverbod:

- Direct na afloop van het huisverbod ligt zowel de casus- als de procesregie niet meer bij Fier maar bij het eventueel betrokken gebiedsteam/ hulpverlening.
- Indien hulpverlening/gebiedsteam niet betrokken is na afloop van het huisverbod, maakt de casemanager van Fier bij het aflopen van het huisverbod een afweging conform meldcode om waar nodig melding te maken bij Veilig Thuis en/of politie. De gemeente is in algemene zin regiehouder rondom de veiligheid van haar inwoners.
- Fier blijft gedurende een periode van zes maanden betrokken ter monitoring en koppelt de resultaten van deze monitoring terug aan de regiehouder.
- Fier en Veilig Thuis stemmen hun monitoringsmomenten op elkaar af. Indien een gebiedsteam of andere hulpverlening betrokken is, worden ook zij bij deze momenten betrokken.
- Het dossier in Khonraad wordt voor de duur van vijf jaar bewaard.

Afstemming huisverbod en gedragsaanwijzing

Zoals eerder benoemd, is het huisverbod een bestuurlijke maatregel en geen maatregel vanuit het strafrecht. Dit is een belangrijk verschil en moet goed in het achterhoofd gehouden worden. Het straf- en bestuursrecht hoeven elkaar niet uit te sluiten maar kunnen elkaar juist versterken.

Het Openbaar Ministerie (OM) kan een gedragsaanwijzing (art. 509 hh Sv) opleggen voor de periode tot aan de zitting, wat tot doel heeft het voorkomen of beëindigen van strafbaar gedrag wat belastend is voor een persoon of wat de openbare orde verstoort (Ups en downs tijdelijk huisverbod binnen de G4. Verklaringen voor daling aantal tijdelijk huisverboden in de G4 en inzichten voor de toekomst, 2020). Dit kan bijvoorbeeld een gebieds- of contactverbod zijn, maar ook voortzetting of intensivering van reeds bestaande hulpverlening. Hoewel in eerste instantie gedacht kan worden dat een gedragsaanwijzing in de vorm van een gebieds- en contactverbod hetzelfde effect heeft als het bestuursrechtelijke huisverbod en daarom gekozen moet worden tussen deze maatregelen, is dit niet juist. In het strafrechtelijke traject is het mogelijk dat de (vermeend) pleger van het huiselijk geweld na korte inbewaringstelling weer vrij komt. Wanneer het huisverbod is opgelegd, biedt dit bij vrijkomen bescherming aan de

achterblijvers. Daarnaast houdt het huisverbod ook een contactverbod in, waardoor dit al direct voor rust kan zorgen bij de achterblijvers. Het verdient de voorkeur om het huisverbod direct na het incident op te leggen, zodat de bestuursrechtelijke maatregel niet afhankelijk is van het eventuele strafrechtelijke traject (Wet tijdelijk huisverbod, Een handreiking voor de burgemeester. Wet tijdelijk huisverbod in grote lijnen, 2008). Wanneer geen sprake is van een strafrechtelijk traject, zou een huisverbod ook direct na het incident opgelegd worden. Zo blijven de twee trajecten losgekoppeld van elkaar en is het proces het meest zuiver.

Het OM kan een gedragsaanwijzing tevens opleggen in aansluiting op een huisverbod. Daarmee kan bereikt worden dat gedurende het huisverbod (vrijwillige) hulpverlening geïnitieerd wordt, wat vervolgens door de opgelegde gedragsaanwijzing verplicht wordt voortgezet of verder geïntensiveerd.

Eergerelateerd geweld: de uitzondering

Hoewel alle vormen (en dreiging) van huiselijk geweld aangepakt moeten worden, is geen enkele casus gelijk. In het geval van eergerelateerd geweld moet afgeweken worden van de gestandaardiseerde werkwijze rondom het huisverbod. De definitie van eergerelateerd geweld is:

‘Eergerelateerd geweld omvat elke vorm van geestelijk of lichamelijk geweld, gepleegd vanuit een collectieve mentaliteit in reactie op een (dreiging van) schending van de eer van een man of een vrouw en daarmee van zijn of haar familie, waarvan de buitenwereld op de hoogte is of dreigt te raken’ (Werkdefinitie ministerie van Justitie, Beke 2005).

Op jaarbasis kent de politie tussen 2.500 en 3.000 delicten waarbij familie-eer een (vermoedelijke) rol speelt (Factsheet eergerelateerd geweld, 2020). In zaken waarbij vermoedens bestaan dat eergerelateerd geweld een rol speelt, dient men altijd een deskundige te raadplegen. Het collectieve karakter van deze geweldsvorm vraagt specifieke expertise en een andere benadering (Factsheet De meldcode bij (vermoedens van) eergerelateerd geweld).

De systeemgerichte ‘open’ aanpak bij reguliere incidenten is normaliter een belangrijke grondslag voor hulpverlening, maar juist deze openheid bij eergerelateerd geweld kan gevaar opleveren voor de slachtoffers en het risico op escalatie verhogen (Aanwijzing huiselijk geweld en kindermishandeling, Openbaar Ministerie, 01-03-2022). Om deze redenen is het belangrijk dat

vanuit het strafrechtelijk traject de methode van het Landelijk Expertisecentrum Eergerelateerd Geweld (LEC EGG) als leidraad gebruikt wordt en dat hulpverlening gebruik maakt van de meldcode bij (vermoedens van) eergerelateerd geweld.

Wat als? Verantwoordelijkheden bij problemen

Het bovenstaande proces inzake het huisverbod is zo volledig mogelijk geschreven, zonder daarin uitputtend te willen zijn zodat elke situatie op de juiste unieke wijze benaderd kan worden. Het proces richt zich echter enkel op de (naar omstandigheden) ideale situatie om een huisverbod ten uitvoer te brengen. Geweld in afhankelijkheidsrelaties is echter complex en situaties escaleren gemakkelijk. Omdat juist dan adequaat en snel optreden vereist is, moet duidelijk zijn wat te doen wanneer problemen rondom het huisverbod ontstaan.

Er zijn diverse scenario's te schetsen waarbij onduidelijkheid rondom regiehouderschap een rol kan spelen. Dit document is expliciet gericht op het huisverbod, waarbij de regie steeds weer te herleiden is naar Fier, de betrokken hulpverlening/ gebiedsteams of de gemeente:

- tijdens het huisverbod ligt de volledige regie bij (de casemanager van) Fier;
- direct na afloop van het huisverbod ligt de volledige regie bij het betrokken gebiedsteam of hulpverlening;
- wanneer de betrokkenheid van hulpverlening of gebiedsteam niet tot stand heeft kunnen komen, is direct na afloop van het huisverbod geen actieve regiehouder bij het gezin betrokken.

Wanneer het gebiedsteam registreert dat de situatie dreigt te escaleren, kan zij de expertise van de ketenpartners inroepen (zorg opschalen). De regie voor het gezin blijft dan echter bij het gebiedsteam. Wanneer gedurende de fase waarin Fier het systeem nog monitort, advies gevraagd wordt aan Fier, blijft de regie bij het gebiedsteam. Indien er toch complexe situaties ontstaan waarbij één of meerdere ketenpartners betrokken worden, is het dringende advies om met elkaar expliciet uit te spreken welke partij op welke momenten en voor welke acties/resultaten de regiehouder is. Denk hierbij aan (dreigende) escalatie, aanhoudende of opnieuw opvlammend geweld (of de dreiging daarvan), toename van psychiatrische problematiek, suïcidale dreiging, en bijvoorbeeld stagnatie binnen de hulpverlening. Voor de beoordeling of opschaling nodig is, kan gebruik gemaakt worden van de Aanpak ter Voorkoming van Escalatie ([Aanpak ter Voorkoming van Escalatie \(AVE\), 2016](#)).

Wachttijsten

Bij aanvang van het huisverbod (en daarvoor de screening) mogen wachttijden geen rol spelen. Zodra Fier een melding in Khonraad ontvangt, maar uiterlijk binnen één werkdag, biedt Fier een medewerker beschikbaar. Nadat Fier de aanvraag van een screening huisverbod gemeld heeft bij Veilig Thuis en een gebiedsteam, stellen ook zij binnen 24 uur, dan wel op de eerstvolgende werkdag, een medewerker beschikbaar. Voor de toeleiding naar hulpverlening wordt van alle ketenpartners verwacht dat zij streven naar een directe toegang tot de betreffende hulpverlening. Indien er toch wachttijsten zijn en verdere prioritering niet haalbaar is, wordt minimaal verwacht dat binnen de periode van het lopende huisverbod gestart wordt met het hulpaanbod. Concreet betekent dit dat de hulpverlening binnen 10 dan wel uiterlijk 28 dagen van start gaat.

Algemene afspraken:

- Alle ketenpartners houden zich in beginsel aan de in dit document opgenomen werkwijze. Wanneer door voortschrijdend inzicht en/ of ervaring blijkt dat de werkwijze verder geoptimaliseerd kan of moet worden, dienen alle ketenpartners daarmee akkoord te gaan.
- Elke ketenpartner betrokken bij deze samenwerkafspraken heeft een vast aanspreekpunt voor de situaties waarin een huisverbod speelt. Dit is een vaste medewerker (met vaste vervanger) of een vast team.
- Wijzigingen bij ketenpartners in de interne huisverbod-procedure of op gebied van betrokken medewerkers, worden direct – maar uiterlijk binnen vijf werkdagen - kenbaar gemaakt aan de overige ketenpartners, zodat in geval van (screening van) een huisverbod gelijk contact met elkaar opgenomen kan worden

Tijdelijk huisverbod in beeld

